

МИХАЙЛО ВЕРБИЦЬКИЙ І ЙОГО ДОБА

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

200-літній ювілей композитора отця Михайла Вербицького наш журнал вшановує в особливий спосіб: публікуємо як давніші, так і нові статті й матеріали про автора Національного гімну, починаючи з його власних. Праця над цим проектом розпочалася понад 25 літ тому під час підготовки відзначення 175-літнього ювілею композитора. Але на той не було відомо, коли саме 1815 р. народився Вербицький, і проф. Олег Романович Криштальський, тодішній проректор з наукової роботи Львівської консерваторії, звернувся до автора цих рядків віднайти в архівах метрику народження композитора. Пошуки у Львові не дали результатів і тоді я звернувся до науковця і свого приятеля в Перемишлі Володимира Пилиповича. На його прохання польський історик Здзіслав Будзинський, добрий знавець архівів перемиської греко-католицької єпархії, досить швидко віднайшов метрику композитора, за якою встановив не лише точну дату народження — 4 березня 1815 року —, але й виявив, що він народився не в Улючі, як вважалося, а в сусідньому Явірнику Руському. Одразу ж цей матеріал був опублікований нами у п'ятому числі консерваторської газети *Заснів*.

Паралельно розпочалася праця над музикознавчою спадщиною, що досліджувала життя і творчість Вербицького та його сучасників. Були підготовані й опубліковані праці Станіслава Людкевича, Бориса Кудрика, Василя Барвінського, Зиновія Лиська, Василя Витвицького та ін. Як виявилось, галицький музикознавчий провід у 20–30-х роках розпочав широко закроєну науково-дослідницьку працю. Були створені перші наукові біографії композитора, укладено список його творів, започатковані аналітичні студії, осмислювався музично-історичний та культурно-мистецький контексти. Відбувалися спеціально створені концертні програми, на яких звучала музика композитора.

У повоєнний час українське музикознавство поступово відновлює зацікавлення особою Михайла Вербицького, що значно активізується в роки незалежності. Ще в 60–70-х з'явилися праці Марії Загайкевич та Йосифа Волинського, а після 1991 р. — Лідії Корній, Люби Кияновської, Оксани Письменної, Олександра Зелінського, Наталії Костюк та ін. 1992 р. у Дрогобичі вийшов друком окремих збірник за матеріалами конференції, присвячений Вербицькому. Публікувалися і його твори — *Отче наш*, Літургія в редакції київського диригента Миколи Гобдича з музикознавчою розвідкою Володимира Сивохіпа, театральна музика, що була створена у 40-х роках для театру в Перемишлі, два збірники пісень для чоловічого хору, збірник творів для гітари.

До цієї праці активно долучився науковець з Перемишля Володимир Пилипович, який упродовж 15 літ у різних виданнях опублікував основний масив статей і матеріалів доби Вербицького, в тому й самого композитора, які спорядив коментарями, примітками та вступними нотатками.

Статті й матеріали з часів Вербицького й до сьогодні не втратили свого наукового й пізнавального значення. Вони є основним джерелом для створення біографії композитора та вивчення його творчості. Три статті самого Вербицького розкривають розуміння ним музики як вищої субстанції людського духу, усвідомлення великої ролі музично-професійної освіти, свого національного первня. Публікації його сучасників, старших і молодших, описують як і в яких формах творилося усвідомлення особливостей розвитку української музики в Галичині, її витoki і тяглість, орієнтація на великого Бортнянського й адаптація західноєвропейської композиторської практики.

* * *

Майже всі публікації про Вербицького та його добу перевидаються з видань Володимира Пилиповича (бібліографічні нотатки подаються наприкінці кожної статті). У підготовці цих матеріалів до сьогоднішнього друку брали також участь Оксана Гнатишин, Мирослава Новакович та Оксана Захарчук. Задля кращого розуміння цих текстів нашими сучасниками публікуємо їх сучасною українською абеткою та в прикінцевих бібліографічних нотатках зберігаємо оригінальний правопис. Очевидні помилки виправлені без застережень.

Статті й матеріали про Вербицького та його добу складають чотири розділи:

- 1) тексти М. Вербицького та його сучасників, що охоплюють 40-ві роки – кін. XIX ст.;
- 2) документи і матеріали до біографії композитора, куренди про заснування Дяко-учительського інституту, матеріали про театральне життя Перемишля з часів Вербицького;
- 3) музикознавча думка 20–30-х років XX ст. про Вербицького;
- 4) сучасний науковий дискурс.

А відкриває ювілейне число нашого часопису слово перемиського владики, митрополита Івана Мартиняка, який в особливий спосіб представляє отця і композитора Михайла Вербицького і благословляє наш сьогоднішній чин. Як в часи Вербицького це робив єпископ перемиський Іван Снігурський, який словом і ділом, щедрою фінансовою допомогою заохочував і підтримував церковний спів і його професійний вишкіл, що, між іншим, добре виказує його Заповіт, який передруковуємо у нашому часописі.

Юрій Ясіновський

